

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการของสถาบันอาชีวศึกษา จังหวัดหนองคาย ครั้งนี้สรุปผลตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. วิธีการดำเนินการวิจัย
5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผลการวิจัย
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหา ในการส่งนักศึกษาออกฝึกงาน ตามความคิดเห็น ของนักศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการ และผู้ดำเนินงานในสถานศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่ออกฝึกงาน บุคลากรในสถานประกอบการและผู้ดำเนินการ ในสถานศึกษา ที่มีต่อปัญหาการส่งนักศึกษาออกฝึกงานของสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ จากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

สมมติฐานของการวิจัย

ปัญหาของการส่งนักศึกษาออกฝึกงาน ของสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่ฝึกงาน บุคลากรในสถานประกอบการ และผู้ดำเนินงานในสถานศึกษามีความแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 บุคลากรในสถานประกอบการ และผู้ดำเนินการในสถานศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 ที่สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย วิทยาลัยการอาชีพบึงกาฬ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม การต่อเรือหนองคาย วิทยาลัยการอาชีพเซกา รวมทั้งสิ้น 343 คน แยกเป็น ดังนี้

1.1.1 นักศึกษา จำนวน 232 คน

1.1.2 บุคลากรในสถานประกอบการ จำนวน 91 คน

1.1.3 ผู้ดำเนินการในสถานศึกษา จำนวน 20 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แยกตามสถานภาพ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละสถานภาพจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 39-40) ได้กลุ่มตัวอย่างรวม 236 คน แยกเป็น ดังนี้

1.2.1 นักศึกษา จำนวน 144 คน

1.2.2 บุคลากรในสถานประกอบการ จำนวน 73 คน

1.2.3 ผู้ดำเนินการในสถานศึกษา จำนวน 19 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการฝึกงาน ดังนี้

2.1.1 นักศึกษา

2.1.2 บุคลากรในสถานประกอบการ

2.1.3 ผู้ดำเนินการในสถานศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการออกฝึกงาน ในสถานประกอบการของสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย 4 ด้าน ดังนี้

2.2.1 ด้านความรู้ทักษะในการฝึกปฏิบัติงาน

2.2.2 ด้านทัศนคติ ความรับผิดชอบ และการมีมนุษยสัมพันธ์

2.2.3 ด้านการบริหารจัดการและการนิเทศ

2.2.4 ด้านสถานประกอบการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 236 ฉบับ รับคืนเป็นฉบับสมบูรณ์จำนวน 236 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ศึกษาปัญหาของการส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการของสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมและรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการ และผู้ดำเนินงานในสถานศึกษาที่มีต่อปัญหาของการส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการของสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ F-test และไม่พบความแตกต่างของนักศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการ และผู้ดำเนินงานในสถานศึกษา

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยการประยุกต์และปรับจากมาตรฐานการอาชีวศึกษา 3 ด้าน 12 มาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของการฝึกงาน เพื่อให้ครอบคลุมเหมาะสมกับสภาพการณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการของสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มี 4 ด้าน จำนวน 30 ข้อ คือ

- 1) ด้านความรู้ทักษะในการฝึกปฏิบัติงาน จำนวน 8 ข้อ
- 2) ด้านทัศนคติ ความรับผิดชอบและการมีมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ
- 3) ด้านการบริหารจัดการและการนิเทศ จำนวน 6 ข้อ
- 4) ด้านสถานประกอบการ จำนวน 6 ข้อ

มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .97

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้อง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการของสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย สรุปผลได้ดังนี้

1. ปัญหาการส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการ ของสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของนักศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการ และผู้ดำเนินงานในสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ ด้านสถานประกอบการ ด้านทัศนคติความรับผิดชอบและการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านการบริหารจัดการ และด้านความรู้ ทักษะในการฝึกปฏิบัติงาน พิจารณารายละเอียดรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านความรู้ทักษะในการฝึกปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ นักศึกษาได้รับประสบการณ์จากสถานประกอบการที่ฝึกงาน อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาได้ฝึกทักษะด้านงานอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านทัศนคติ ความรับผิดชอบและการมีมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ นักศึกษาเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก นักศึกษามีความรักและภูมิใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษามีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงและไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการบริหารจัดการและการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้อาจารย์ให้ความเป็นกันเองกับสถานประกอบการที่ส่งนักศึกษาฝึกงาน อยู่ในระดับปานกลาง สถานศึกษาได้จัดระบบการบริหารเพื่อการฝึกงานอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับปานกลาง และอาจารย์นิเทศก์ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา และสถานประกอบการ อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านสถานประกอบการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ สถานประกอบการมีความพร้อมทั้งด้านเครื่องมือในการฝึกปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก เจ้าของสถานประกอบการมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก และเจ้าของสถานประกอบการให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษาอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการและผู้ดำเนินงานในสถานศึกษา ที่มีต่อปัญหาการส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการของสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3. ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

3.1 นักศึกษา มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา คือ ควรจะจัดให้มีเบี้ยเลี้ยงในระหว่างการฝึกปฏิบัติงานที่สถานประกอบการ มีสวัสดิการเกี่ยวกับเรื่องอาหารกลางวันที่มีพักอาศัยในระหว่างฝึกงาน สถานประกอบการต้องได้มาตรฐาน มีความปลอดภัยสูง ไม่ไกลหรือเดินทางลำบากและอาจารย์ที่รับผิดชอบหรืออาจารย์นิเทศก์ควรจะต้องดูแลเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ

3.2 บุคลากรในสถานประกอบการ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา คือ นักศึกษาขาดงานบ่อย ขาดความเชื่อมั่นในตนเองในการฝึกงาน ขาดทักษะ ไม่มีขั้นตอนในการทำงาน ไม่วางแผนงาน อาจารย์ผู้รับผิดชอบไม่ให้ความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง ทำให้นักศึกษาขาดขวัญกำลังใจในการฝึกงาน

3.3 ผู้ดำเนินงานในสถานศึกษา มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษา คือ ควรเพิ่มความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานให้แก่นักศึกษา สร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับนักศึกษาเวลาในการฝึกงานน้อยเกินไปทำให้ได้รับความรู้ไม่เพียงพอ ควรจะมีการประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และควรมีงบประมาณในการออกนิเทศนักศึกษาที่ฝึกงานในสถานประกอบการ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ การศึกษาปัญหาการส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการของสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้ ปัญหาการส่งนักศึกษาออกฝึกงานตามกรอบแนวคิด 4 ด้าน โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจาก

มากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสถานประกอบการ ด้านทัศนคติ ความรับผิดชอบและการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงาน และด้านการบริหารจัดการและการนิเทศ ผลการอภิปราย คือ

1. **ด้านความรู้ทักษะในการฝึกปฏิบัติงาน** ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการและผู้ดำเนินงานในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของพินิจ สุริยะ (2539 : 115) ที่วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการส่งนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ออกฝึกงานในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคในเขตการศึกษา 11 พบว่า การนำความรู้ในไปใช้ในสถานประกอบการในการฝึกงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช (2534 : 84-85) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษาฝึกงาน สังกัดวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช ภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2534 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 พบว่า สมรรถภาพด้านความรู้ทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นการให้ความรู้และทักษะในการฝึกปฏิบัติงานแก่นักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้นำความรู้ไปใช้ในขณะฝึกงานในสถานประกอบการซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาในการฝึกงาน เพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่นักศึกษาและการเน้นให้มีการฝึกปฏิบัติมากกว่าวิชาสามัญจะให้นักศึกษามีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอาชีพได้เป็นอย่างดีและลดปัญหาในการฝึกงานในสถานประกอบการด้วย

2. **ด้านทัศนคติ ความรับผิดชอบ และการมีมนุษยสัมพันธ์** พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการและผู้ดำเนินงานในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากการที่นักศึกษามาจากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน การอบรมเลี้ยงดูจากทางครอบครัวไม่เหมือนกัน ส่วนใหญ่อาจมีความเชื่อมั่นในตนเองน้อย ไม่กล้าที่จะเสนอแนะแสดงความคิดเห็น หรือพูดจากับบุคคลที่ไม่คุ้นเคย พูดจาไม่ค่อยสุภาพอ่อนหวาน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชายจึงทำให้ผลของการวิจัยมีปัญหาในระดับปานกลาง

3. **ด้านการบริหารจัดการและการนิเทศ** ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการและผู้ดำเนินงานในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูง ได้แก่ อาจารย์จากสถาบันได้มานิเทศนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ อาจารย์ให้ความสำคัญกับตนเองกับสถานประกอบการที่ส่งนักศึกษาออกฝึกงาน ซึ่งจากข้อคำถามปลายเปิดตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า มีปัญหาเนื่องจากอาจารย์นิเทศก์ไม่ค่อยให้ความสนใจเอาใจใส่เวลามานิเทศน้อยเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องโครงการวิจัยรูปแบบการอาชีวศึกษา
อุตสาหกรรม พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ประกอบการพบในการรับนักศึกษาเข้าฝึกงาน คือ
ขาดการดูแลให้คำแนะนำขณะฝึกปฏิบัติงานจากอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งมีผลทำให้ขาดการ
ประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ส่งนักศึกษาออกฝึกงานกับสถานประกอบการ สอดคล้องกับ
งานวิจัยของพระพงษ์ ประดิษฐ์ธรรม (2529 : 72-76) ที่ศึกษารูปแบบและวิธีการจัดส่งนักศึกษา
สาขาช่างอุตสาหกรรมในการออกฝึกงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรมของสถาบัน
อาชีวศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องความสะดวกในการติดต่อประสานงานกับ
สถานศึกษามีปัญหาและมีปัญหาด้านอาจารย์นิเทศก์มีเวลาว่างจากงานประจำค่อนข้างน้อย
การเอาใจใส่ดูแลของอาจารย์ที่มีหน้าที่ควบคุมการฝึกงานน้อย อยู่ในระดับปานกลาง

ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องกำหนดนโยบายในการฝึกงานของนักศึกษาและมีมาตรการ
การติดตาม ควบคุม กำกับดูแลเอาใจใส่นักศึกษาในขณะฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ
ควรเพิ่มเวลาในการนิเทศติดตาม และลดเวลาสอนในสถานศึกษาลงเพื่อจะได้มีเวลาในการนิเทศ
ติดตามผลให้มากขึ้น ซึ่งจะทำการฝึกงานของนักศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์และบรรลุ
เป้าหมายที่วางไว้ และลดปัญหาในด้านการบริหารจัดการและการนิเทศ

4. ด้านสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา บุคลากรในสถาน
ประกอบการและผู้ดำเนินงานในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงได้แก่ สถานประกอบการมีความพร้อมทั้งด้านเครื่องมือในการฝึกปฏิบัติงาน ซึ่ง
สอดคล้องกับงานวิจัยของ พินิจ สุริยะ (2539 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหา
และอุปสรรคในการส่งนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงออก
ฝึกงานในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคในเขตการศึกษา 11 พบว่า ด้านสถานที่ที่
ฝึกงาน ระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และตรงกับคำถามปลายเปิดของนักศึกษา และ
ผู้ดำเนินงานในสถานศึกษาที่มีความคิดเห็นว่า สถานประกอบการบางแห่งมีขนาดเล็กไม่
เหมาะสมทั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติงาน กล่าวคือเครื่องมือ อุปกรณ์ในการฝึก
มีไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม ดังนั้นสถานศึกษาควรคำนึงถึงขนาดของสถานประกอบการ
การฝึกงานให้ตรงกับสาขาที่นักศึกษาเรียน เพื่อจะได้ไม่มีปัญหาในการฝึกงาน ถ้าเป็นสถาน
ประกอบการต่างจังหวัดควรจัดเรื่องเบี้ยเลี้ยงและสวัสดิการเรื่องที่พัก หรือค่าพาหนะให้แก่
นักศึกษาตามความเหมาะสม ซึ่งอาจจะช่วยลดปัญหาลงได้มาก

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการและ
ผู้ดำเนินงานในสถานศึกษา ที่มีต่อปัญหาการส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการของ
สถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า ไม่แตกต่างกันทั้ง

โดยภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาในการส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการของสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย ได้ดำเนินการจัดการเรียนในรูปแบบนี้มานานหลายปี ทำให้ทราบปัญหาและข้อมูลเบื้องต้นได้เป็นอย่างดี จึงไม่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

5.1 ด้านความรู้ทักษะในการฝึกปฏิบัติงาน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ปรากฏว่า มีความคิดเห็นต่อปัญหาการส่งนักศึกษาออกฝึกงานอยู่ในระดับ ปานกลาง ไม่แตกต่างกัน และไม่เกินไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากหลักสูตรของสถานศึกษาควรเน้นเนื้อหาด้านความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการฝึกงานของนักศึกษา เพื่อให้สามารถปฏิบัติจริง ลดเนื้อหาในวิชาสามัญเน้นการปฏิบัติงานให้ตรงกับสาขาที่เรียน และผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะนักศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการ ผู้ดำเนินการในสถานศึกษา เข้าใจข้อมูลและนักศึกษสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม

5.2 ด้านทัศนคติ ความรับผิดชอบและการมีมนุษยสัมพันธ์

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ปรากฏว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง เนื่องมาจากนักศึกษาที่ฝึกงานไม่ค่อยมีความมั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบต่องานที่ปฏิบัติ มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย พุดจาสุภาพอ่อนน้อม ยิ้มแย้มแจ่มใส อยู่ในระดับ ปานกลาง อาจไม่คุ้นเคยกับเพื่อนร่วมงานในสถานประกอบการจึงทำให้ปัญหาในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นไม่แตกต่างกันและไม่เกินไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ใน เช่น ข้อคำถามนักศึกษาเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนักศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการ และผู้ดำเนินการในสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมาก เหตุที่ถือว่ามีปัญหาอาจเนื่องมาจากนักศึกษาขาดความเชื่อมั่นในตนเองในการฝึกงาน จึงทำให้ขาดการมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานในขณะที่ฝึกงานที่สถานประกอบการ จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5.3 ด้านการบริหารจัดการและการนิเทศ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ปรากฏว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง เนื่องมาจากการจัดสรรเวลาของสถานศึกษายังไม่ดีพอ ทำให้เวลาที่อาจารย์จะทำการนิเทศศึกษามีน้อยเกินไป การนิเทศก็ไม่ค่อยสม่ำเสมอเกิดช่องว่างระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการหรือแม้กระทั่งอาจารย์กับนักศึกษา และสถานศึกษาได้จัดระบบในการบริหารงานเพื่อการฝึกงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการ ซึ่งทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงมีข้อเสนอแนะในด้านการบริหารจัดการและการนิเทศ

คือ ทางสถานศึกษาและสถานประกอบการจะต้องมีการติดต่อประสานงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงจุดบกพร่อง ประสานความเข้าใจทั้งสองฝ่าย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหรืออาจารย์นิเทศก์ต้องให้ความสำคัญกับการฝึกงานของนักศึกษา ซึ่งอาจจะลดปัญหาได้ในระดับหนึ่ง

5.4 ด้านสถานประกอบการ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ปรากฏว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานประกอบการยังไม่ให้ความสำคัญใส่ดูแล ควบคุมนักศึกษาที่ออกฝึกงานอย่างเหมาะสม สภาพของสถานประกอบการไม่เหมาะสมทั้งด้านอุปกรณ์ ในข้อคำถามเรื่องเครื่องมือในการฝึกงาน และในการฝึกงานของนักศึกษา สถานประกอบการอาจยังไม่มีความพร้อมในการรับนักศึกษาในเรื่องเครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องใช้ที่ทันสมัยสำหรับการฝึกงานของนักศึกษา เจ้าของสถานประกอบการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษามีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน และไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะคือ เกี่ยวกับสถานประกอบการต้องให้ความสำคัญกับการฝึกงานของนักศึกษา ต้องมีการอบรมให้ความรู้ในขณะฝึกปฏิบัติงาน มีปฏิทินกำหนดงานให้นักศึกษาอย่างชัดเจน ต้องเอาใจใส่ต่อนักศึกษาและมีการทดสอบความรู้ ทักษะเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อทราบความก้าวหน้าของนักศึกษาที่ฝึกงานในสถานประกอบการ

6. ผลการวิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิดของปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้อง พบว่า

6.1 นักศึกษา มีข้อเสนอแนะที่มีคำร้อยละมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ คือ ควรจัดให้มีเบี้ยเลี้ยง, ค่าแรงในการฝึกงาน ควรจัดการเกี่ยวกับเรื่องที่พักของนักศึกษาในระหว่างฝึกงาน และอาจารย์นิเทศก์ไปนิเทศติดตามน้อยเกินไป

6.2 บุคลากรในสถานประกอบการ มีข้อเสนอแนะที่มีคำร้อยละมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ คือ นักศึกษาขาดความเชื่อมั่นในการฝึกงาน นักศึกษาที่ออกฝึกงานขาดบ่อ และควรให้ความรู้แก่นักศึกษาในเรื่องการกำหนดขั้นตอนในการทำงาน

6.3 ผู้ดำเนินการในสถานศึกษา มีข้อเสนอแนะที่มีคำร้อยละมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ คือ ควรเพิ่มความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานให้แก่นักศึกษาสำหรับการฝึกงาน นักศึกษาขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และ ควรจัดงบประมาณในการออกนิเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1 สถาบันอาชีวศึกษาควรเน้นเนื้อหาความรู้ ทักษะการฝึกปฏิบัติงานในสถานศึกษา เพื่อเชื่อมโยงกับการส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการ
- 1.2 การประสานงานกับสถานประกอบการ ในการจัดส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการ ควรสร้างความเข้าใจต่อกันอย่างดีระหว่างสถาบันและสถานประกอบการ
- 1.3 ควรจัดสรรงบประมาณในด้านการส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการเพื่อเป็นค่าพาหนะ หรือสวัสดิการที่พักให้แก่นักศึกษา
- 1.4 สถานประกอบการที่รับนักศึกษาควรจัดสวัสดิการเรื่องที่พัก เบี้ยเลี้ยงหรืออาหารกลางวันแก่นักศึกษาที่ฝึกงานในสถานประกอบการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรใช้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาในสาขาวิชาชีพอื่นด้วย
- 2.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่างในระดับภาค ระดับประเทศ
- 2.3 การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์สมรรถภาพด้านการฝึกงานของนักศึกษาระหว่างนักศึกษาภาคปกติ กับนักศึกษาหลักสูตรทวิภาคี
- 2.4 ควรวิจัยเกี่ยวกับการจัดและสร้างความเข้าใจกับสถานประกอบการที่ส่งนักศึกษาออกฝึกงาน
- 2.5 ควรวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย และการดำเนินงานการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับการส่งนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการ
- 2.6 ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของความพร้อมของสถานประกอบการที่รับนักศึกษาฝึกงาน
- 2.7 ควรวิจัยเกี่ยวกับความมีมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษา และบุคลากรในสถานประกอบการ